

**LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING**  
till Landstinget med förslag till

- 1) landskapslag om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner,
- 2) landskapslag om landskapsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna,
- 3) landskapslag angående ändring av landskapslagen om lantbruks- och skogsnämnder,
- 4) landskapslag om ändring av byggnadslagen för landskapet Åland,
- 5) landskapslag angående ändring av 37 och 38 §§ landskapslagen om brand- och räddningsväsendet,
- 6) landskapslag angående ändring av landskapslagen om landskapsandel för underhållskostnader för gator, samt
- 7) landskapslag angående ändring av 5 § landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering.

**Allmän motivering**

Bestämmelser om landskapsandel och landskapsunderstöd för olika slag av verksamhet som kommun bedriver finns intagna i de landskapslagar som rör respektive verksamhet varvid det sätt på vilket landskapsandel bestäms varierar från en landskapslag till en annan. Denna detaljstyrning hämmar en effektiv kommunal resursanvändning och medför onödigt arbete såväl i kommunerna som hos landskapet.

Landskapsstyrelsen föreslår att bestämmelser om landskapsandel och landskapsunderstöd sammanförs i en särskild landskapslag om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommunerna. Enligt lagen skall kommun erhålla som allmän landskapsandel ett belopp som täcker de verksamheter för vilka tidigare anslagits särskilda landskapsandelar och kan fördela medlen på bästa sätt. Utöver sin allmänna landskapsandel kan kommun erhålla ett allmänt finansieringsunderstöd.

Avsikten med förslaget är att vidga den kommunala självbestämmanderätten och gynna en effektiv användning av kommunernas resurser. Avsikten är också att motverka uppkomsten av nya system för landskapsandelar, sådana bör istället fogas

till allmän landskapsandel. I riket föreligger ett förslag till lag om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (prop. nr 134/88). Lagen i propositionen är avsedd att träda i kraft vid ingången av år 1989. Lagen skiljer sig från gällande regler främst genom att den allmänna landskapsandelen kopplas till antalet kommuninvånare. På grund av principerna för den skattefinansiella utjämningen bör likartade regler gälla i landskapet. Landskapsstyrelsen föreslår att rikets lag om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna skall vara tillämplig i landskapet avseende grunderna för erläggande av allmän landskapsandel där inte annat i landskapslag bestämts.

De ekonomiska verkningarna av förslaget bedöms för landskapets del bli marginella. För enskilda kommuner kan det ekonomiska utfallet av reformen bero på vilken nivå verksamheten finns idag inom de områden som omfattas av lagförslaget samt om understöd erhållits i betydligt högre grad än kommunerna i medeltal erhållit.

#### Detaljmotivering

Landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsstöd till kommuner

1 §. Att landskapsandel utgår som en del av den allmänna landskapsandelen främjar klarheten i och hanterbarheten av reglerna.

2 §. Allmänt finansieringsunderstöd kan till komplettering beviljas kommun som har väsentligt lägre skatteinkomst per invånare än kommunerna i genomsnitt och ges till kommun vilkens ekonomi tungt belastats av en plötslig och oförutsebar tillfällig förändring. Ett enskilt projekt kan inte få allmänt finansieringsunderstöd.

Landskapslagen om landskapsunderstöd förfrämjande av näringar i kommunerna

Avskaffandet av den detaljreglering som finns i LL om landskapsstöd för avlönande av kommunala näringsombudsmän (34/75) vidgar den kommunala självbestämmanderätten och gynnar en effektiv användning av kommunernas resurser samt överensstämmer med ändamålet för införande av allmän landskapsandel.

Landskapslagen angående ändring av landskapslagen om lantbruks- och skogsnämnder

Kommun föreslås få allmän landskapsandel för lantbruks- och skogsnämndens verksamhet. Eftersom ett ändamål med detta är att vidga den kommunala självbestämmanderätten och gynna en effektiv resursanvändning så föreslås lagen ändrad till de delar denna utveckling kan återhållas.

Landskapslagen angående ändring av byggnadslagen för landskapet Åland

Enligt gällande lag utgår landskapsbidrag enligt prövning jämlikt 25 och 59 §§. De avsedda bidragen skall i stället kunna ges som finansieringsunderstöd varför bestämmelserna upphävs som obehövliga.

För de kostnader som avses i 106 och 127 §§ skall i allmän landskapsandel erläggas. För sådana kostnader vid mätning och kartläggning som avses i 106 § 2 mom. gällande lag kan allmänt finansieringsunderstöd erläggas.

Landskapslagen angående ändring av landskapslagen om brand- och räddningsväsendet

Kommunerna föreslås få allmän landskapsandel för sina driftskostnader för brand- och räddningsväsendet jämte alarmcentralen. Uppstår betydande anskaffningskostnader tillämpas särskilda regler om landskapsandel då det är svårt att ta hänsyn till enstaka dyrbara investeringar inom ramen för den allmänna landskapsandelen.

Landskapslagen angående ändring av landskapslagen om landskapsandel för underhållskostnader för gator

För att vidga den kommunala självbestämmanderätten och ge kommun möjlighet att förmedla sina resurser på mest effektiva sätt så föreslås att stöd för dessa kostnader skall erläggas inom ramarna för den allmänna landskapsandelen.

Landskapslagen angående ändring av landskaps-  
lagen om fysisk och ekonomisk planering

Kostnaderna för uppgörande av regionplan bestrids av landskapets enskilda medel. Kommunerna skall dock ersätta landskapet för hälften av kostnaderna varvid landskapet enligt gällande lag kan bevilja extra landskapsbidrag för kommun med synnerligen svag bärkraft. Enligt förslaget kan kommun med svag bärkraft beviljas allmänt finansieringsunderstöd för kostnader för uppgörande av regionplan.

Med hänvisning till den anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g  
om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §

För skötseln av viss uppgift erhåller kommun allmän landskapsandel, om det i annan landskapslag så sägs.

Kommun i svag ekonomisk ställning kan beviljas allmänt finansieringsunderstöd.

2 §

Allmän landskapsandel erläggs till kommun på de grunder som anges i lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (FFS ), med de undantag som i denna lag sägs.

Landskapsstyrelsen kan bevilja allmänt finansieringsunderstöd till komplettering av kommuns skatteinkomster samt i annat fall då kommun är i särskilt behov av stöd.

3 §

Denna lag tillämpas från den 1 januari 1989.

Om ikraftträdandet av denna lag medför att kommuns ekonomi väsentligt belastas så skall under tre år från ikraftträdandet detta beaktas när kommun beviljas allmänt finansieringsunderstöd.

För kostnader som uppkommit före lagens ikraftträdande erhåller kommun

ersättning i enlighet med tidigare gällande bestämmelser. Till den del kostnaderna härvid avser mätning och kartläggning av byggnadsplaneområde så utgår landskapsandel enligt tidigare gällande bestämmelser om arbetet godkänts före lagens ikraftträdande.

---

L a n d s k a p s l a g  
om landskapsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna

---

I enlighet med landstingets beslut stadgas:

1 §

Kommun skall inom sitt område dra försorg om de uppgifter som hänför sig till främjande av näringar. För dessa uppgifter kan i kommunen finnas en tjänst som näringsombudsman.

2 §

För skötseln av de uppgifter som anges i 1 § beviljas kommun landskapsandel i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner ( / ).

3 §

Denna lag träder i kraft den 19 varvid landskapslagen om landskapsstöd för avlönande av kommunala näringsombudsmän (34/75) upphävs.

---

L a n d s k a p s l a g  
angående ändring av landskapslagen om lantbruks- och skogs nämnder

---

I enlighet med landstingets beslut  
upphävs 5 §, 6 § 1 mom., 8 § 2 och 3 mom. och 10 § 3 mom. landskapslagen den 19 april 1972 om lantbruks- och skogs nämnder (25/72), samt  
ändras lagens 1 § 2 mom., 8 § 4 mom. och 10 § 2 mom. som följer:

1 §

-----  
Kommun kan besluta att nämndens åligganden skall skötas av annan kommunal nämnd eller av kommunens styrelse.

8 §

-----  
I 6 § avsedd person får inte utses till lantbrukssekreterare.

10 §

-----  
För kostnader för lantbruks- och skogsnämndens verksamhet har kommun rätt till landskapsandel enligt landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner ( / ).  
-----

-----  
Denna lag träder i kraft den

-----  
**L a n d s k a p s l a g**  
angående ändring av byggnadslagen för landskapet Åland  
-----

I enlighet med landstingets beslut  
upphävs 25 och 59 §§ byggnadslagen den 28 augusti 1979 för landskapet Åland (61/79), samt  
ändras lagens 106 och 127 §§ som följer:

106 §

För de kostnader som föranleds av mätning och kartläggning av område över vilket byggnadsplan skall läggas beviljas kommun landskapsandel i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner ( / ).

127 §

Till landskommun beviljas landskapsandel för kostnader i anledning av byggnadsrådgivning och byggnadstillsyn i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner ( / ).

---

Denna lag träder i kraft den

---

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av 37 och 38 §§ landskapslagen om brand- och räddningsväsendet

-----

I enlighet med landstingets beslut **ändras** 37 och 38 §§ landskapslagen den 14 april 1977 om brand- och räddningsväsendet (37/77), av dessa lagrum 37 § sådan den lyder i landskapslagen den 27 mars 1984 (17/84), som följer:

37 §

Till kommun erläggs för kostnader varmed kommunen deltagit i den i 5 § avsedda alarmcentralens anläggningskostnader samt, utöver vad i 38 § stadgas, för betydande kostnader vid anskaffande av material som erfordras för skötseln av alarmeringscentral och kommunens övriga brand- och räddningsväsende landskapsandel enligt följande procenttal:

Kommunens bärkraft	Landskapsandel i procent
1	75
2	60
3	50
4	40
5	35
6	30
7	25
8	20
9	15
10	10

38 §

Till kommun erläggs landskapsandel för driftskostnader för kommunens brand- och räddningsväsende, med undantag av i 33 § avsedda ersättningar, i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner ( / ).

\_\_\_\_\_

Denna lag träder i kraft den

\_\_\_\_\_

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om landskapsandel för underhållskostnader för gator

-----

I enlighet med landstingets beslut:

upphävs 4 § landskapslagen den 16 juli 1980 om landskapsandel för underhållskostnader för gator (46/80), samt  
ändras lagens 5 § som följer:

5 §

I denna lag avsedd landskapsandel beviljas av landskapsstyrelsen i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner ( / ).

\_\_\_\_\_

Denna lag träder i kraft den

\_\_\_\_\_

L a n d s k a p s l a g

om ändring av 5 § landskapslagen om fysisk och ekonomisk planering

-----

I enlighet med landstingets beslut ändras 5 § 2 mom. landskapslagen den 30 juli 1974 om fysisk och ekonomisk planering (67/74) som följer:



-----  
Kommun med svag bärkraft kan beviljas allmänt finansieringsunderstöd för de kostnader regionplaneringen orsakar kommunen i enlighet med landskapslagen om allmän landskapsandel och allmänt finansieringsunderstöd till kommuner ( / ).

-----  
Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den 8 december 1988

L a n t r å d

Sune Eriksson

Lagberedningssekreterare

Olle Ekström